

सवितुः सरस्वत्याः पूष इन्द्राग्नयोर्महेन्द्रस्य विश्वकर्मणा उज्जितिमनूः अग्निः
सोमः सविता सरस्वती पूषेन्द्राग्नी महेन्द्रो विश्वकर्मा तमपनुदन्विति उपांशु-
देवतानामुपांशुधारणम् अन्येषामुच्चैः प्रस्तरहोमे इदमग्नये सोमायाग्नये
सोमाय सवित्रे सरस्वत्यै पूषः इन्द्राग्निभ्यां महेन्द्राय विश्वकर्मणे देवेभ्य इत्यादि
त्रीणि समिष्टयज्ञेषु उक्तादन्यत्सर्वमत्र वरुणप्रधासवत्कर्मापवर्गान्तम् । इति
महाहविः ॥ ७ ॥

इति पञ्चमस्य सप्तमोऽङ्गिका ॥ ॥

अथ पितृयज्ञमाह .

पितृयज्ञः उपाङ्गु चरणम् ॥ १ ॥ सर्वं प्रैषादिकमुपांशु भवति ।

पुरस्तादुपचारः ॥ २ ॥ दिग्विपर्ययादिह पुरः [उत्तरत-उपचारो
(१. ८. २६) बाध्यते] . आहवनीयस्य पुरस्तात् नोत्तरतः यथा ब्रह्मवरणम्
आत्योदकनिनयनादिकं च . दक्षिणा दिक्प्राची अपरा दक्षिणा उत्तरा चा-
परा पूर्वा चोत्तरेति । तेन अपणस्य पश्चाद्यत्पात्रसादनं विहितम् तद्गार्हपत्य-
दक्षिणाग्न्योत्तरतः प्राक्संस्थं च कर्तव्यम् . हविरासादनमप्युत्तरत एव . ब्रह्म-
यज्ञमानयोर्यदक्षिणात उपवेशनमुक्तम् (१. ८. २७) तत्पश्चाद्भवति । यत्र तु प्राग्रन्थि
वर्हिरित्येवमादौ (२८) दिश उददिश्यन्ते तत्राविपर्यस्ता एव मुख्या ग्राह्याः ।

ब्रह्मयज्ञमानयोश्च ॥ ३ ॥ चकारात्पुरस्तादुपचारः . दक्षिणाग्निः पुरस्ता-
त्प्राच्यां दिशि प्रत्यङ्मुखोऽपविशतः दक्षिणातो ब्रह्मा उत्तरतो यज्ञमानः ।

पूर्ववद्वा ॥ ४ ॥ ब्रह्मयज्ञमानयोरुपवेशनं भवति पूर्ववत् प्रकृतिवत्
अपरस्यां प्राङ्मुखौ १) ।

अपत्नीकः ॥ ५ ॥ पितृयज्ञो भवति . केवलस्यैकाकिनो यज्ञमानस्यैवा-
त्राधिकारो न तु पत्नीसहितस्य . अतोऽत्र पत्न्याः प्रतिषेधात् पत्नीऽसंनक्ष्येति
प्रैषस्याभावः आज्यावेक्षणं त्वान्यसंस्कारत्वादध्वर्युः करोति ।

दक्षिणाग्निराहवनीयवत् ॥ ६ ॥ तेनान्वाहार्याधिश्रयणं भुव इति नैमि-
त्तिकहोमकर्मापि २) (२५. १. ६) स्वकार्यमत्र भवति आहवनीयसम्बन्धि च ।

१) प्रकृतिवदेव दक्षिणातो विपर्यस्तायां दिशि अपरस्यामित्यर्थः Ss. २) ? °माकमपि २.